

SOSYAL BİLGİLER 7

OSMANLI DEVLETİ DİVAN TEŞKİLATI

OSMANLI DEVLETİNDE DİVAN TEŞKİLATI

Divan-ı Hümayun: Osmanlı Devletinde **devlet işlerinin görüşüldüğü ve karara bağlandığı en önemli yönetim organıdır.**

- **Orhan Bey** zamanında kurulmuştur.
- Alanında **uzman kişilerden oluşan** divan teşkilatı padişaha devlet idaresinde yardımcı olurdu.
- Divanda alınan kararlarda **son söz padişaha aitti.**
- Bu durum, divanın **danışma meclisi özelliği taşıdığını** gösterir.
- Ayrıca çözülemeyen şeri ve hukuki davaların karara bağlandığı **en yüksek mahkeme ve idari makamı. (yargı yetkisi var)**

Sadrazam (Veziriazam):

- **Padişahın vekili ve yardımcısıdır.**
- **Padişahın mührünü taşırdı.** Padişah sefere katılmadığı zaman **orduya komuta ederdi.**
- Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden itibaren divan toplantılarına başkanlık etmeye başladı.
- **Seyfiye** sınıfına mensuptur.

Vezirler: Sadrazamdan sonraki en yetkili kişilerdir.

- Daha çok **askerî ve siyasi işlerden sorumludurlar.** Devlet idaresinde veziriazama yardım ederlerdi.
- Osmanlı Devleti büyüdüğüçe sayıları arttı.
- **Seyfiye** sınıfına mensupturlar.

Kazasker:

Eğitim ve adalet işlerinden sorumludur.

- Divan toplantılarında **büyük davalara bakar, kadıların ve müderrislerin atamalarını yaparlardı.**
- Anadolu ve Rumeli kazaskeri olarak adlandırıldılar.
- **İlmiye** sınıfına mensuptur.

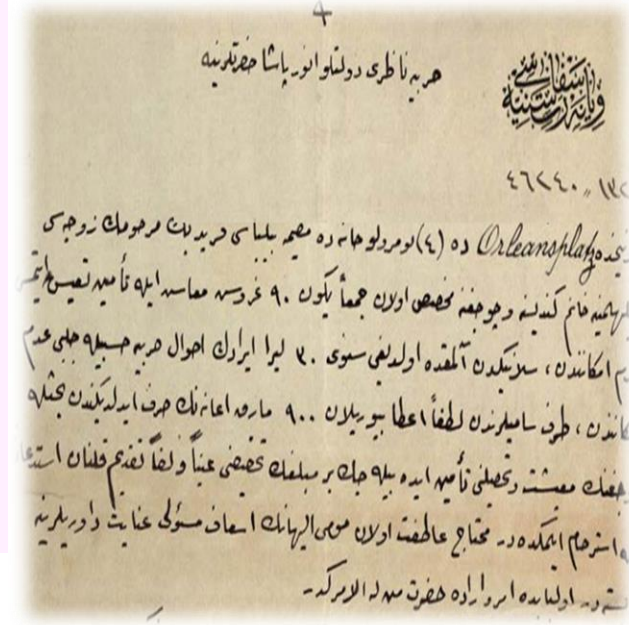
Defterdar:

Bütçenin hazırlanması ve devletin diğer mali işlerinden sorumludurlar.

- **Devletin gelir ve giderlerinin hesaplanması** işlerinden sorumludur.
- Anadolu ve Rumeli defterdarı olmak üzere ikiye ayrılırdı.
- **Kalemiye** sınıfına mensuptur.

Nişancı:

- **Resmi yazışmaları yapan görevlidir.**
- Divan toplantılarında alınan **kararlara ve diğer belgelere padişahın imzası demek olan tuğrayı çekmekle** görevlidir.
- Fethedilen toprakları gelirlerine göre kaydını ve dağıtımını yapardı.
- **Kalemiye** sınıfına mensuptur.

Reisülküttap:

- Devletin ilk dönemlerinde nişancıya bağlı olarak çalışan kâtiplerden biriydi.
- Devletin **dış işlerinden sorumlu** oldu. Padişah fermanlarına uygun olarak emirleri yazmak, **yabancı devletlerden gelen mektupları tercüme etmek ve bunlara cevap vermek** görevleriydi.
- **Kalemiye** sınıfına mensuptur.

Şeyhülislam:

- Divan toplantılarında **alınan kararların İslam dinine uygun olup olmadığına** karar vermiştir.
- **İlmiye** sınıfına mensuptur.
- Şeyhülislamın verdiği kararlara “**fetva**” denilmektedir.

Kaptan-ı Derya:

- Osmanlı Devleti'nde **donanma komutanıdır.**
- Kanuni zamanında divanın asıl üyesi olmuştur. Deniz seferinde olmadığı zamanlarda divan toplantılarına katılırdı.
- **Seyfiye** sınıfına mensuptur.

Bilgi: Divan toplantıları sabah namazından sonra başlar ve öğleye kadar devam ederdi.

- **Divanda tecrübeli ve alanında uzman devlet adamları görev yapardı.**

SEYFİYE: Yönetim-Askeriye

Yönetimde ve askeriyede yer alan kesimdir. **Tımarlı sipahiler, kapıkulu askerleri ve deniz askerleri** seyfiye üyelerinden bazılarıdır.

İLMİYE: Din, Adalet ve Eğitim-Öğretim

Medreselerde eğitim almış âlimler sınıfıdır. **Şeyhülislâm, kadı ve medrese öğrencileri** ilmiye üyelerinden bazılarıdır.

KALEMİYE: Bürokrasi

Devlet dairesinde çalışan **memurların genel adıdır**. Tarihçiler ve Osmanlı idaresine dair eser yazanlar, kalemiye üyelerinden bazılarıdır.

Bilgi:

- Divan-ı Hümayun günümüzün **Bakanlar Kurulu** niteliğine sahip bir kurumdur.
- Divan-ı Hümayun **Orhan Bey döneminde kurulmuş,**
- II. Mahmut döneminde kaldırılarak yerine **Bakanlıklar** (Nazırlıklar) kurulmuştur.

Sosyal Bilgiler

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
Bilgi Kartları
için

